

Sygn. akt III Pa 23/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak (spr.)
Sędziowie:	SSO Bożena Beata Bielska SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekr.sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2014r. w O.

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w O.

o odprawę emerytalną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 27 maja 2014r. sygn. akt IV P 365/13

orzeka:

1. oddala apelację,
2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1350 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

UZASADNIENIE

Powódka J. Z. wniosła o zasądzenie od (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w O. kwoty 28.486,68zł z tytułu odprawy emerytalnej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12.03.2013r. do dnia zapłaty.

Ostatecznie powódka zmodyfikowała powództwo w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w O. kwoty 56.973,35zł z tytułu odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.03.2013r. do dnia zapłaty.

Pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w O. wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 27 maja 2014r. zasądził od (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w O. na rzecz powódki J. Z. kwotę 56.973,35zł tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.03.2013r. do dnia zapłaty. Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.566zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

Sąd Rejonowy ustalił, że J. Z. była zatrudniona od dnia 01.06.1971r. do dnia 01.07.1974r. w Powiatowym Przedsiębiorstwie (...) w W.. Od dnia 02.09.1974r. do dnia 31.03.1978r. – w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) – Rejon O.. Od dnia 01.04.1978r. była zatrudniona w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w O., w ostatnim czasie piastowała stanowisko Prezesa.

Dnia 11.04.1991r. zostało zawarte Porozumienie zakładowe o wprowadzeniu zakładowego systemu wynagradzania obejmującego pracowników Spółdzielni.

Dnia 30.04.2012r. ZUS wydał decyzję o przyznaniu J. Z. prawa do emerytury, której wypłata została zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Dnia 12.03.2013r. odwołano J. Z. z funkcji Prezesa Zarządu OSM oraz rozwiązano z nią umowę o pracę.

W dniu 19.03.2013r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w O. wypłaciła powódce odprawę emerytalną w kwocie 11.394,67zł na mocy art.92¹§1 kp.

Decyzją z dnia 12.04.2013r. ZUS podjął wypłatę emerytury powódce. Przy ustalaniu wysokości jej emerytury ustalił, iż zgromadziła ona 41 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 2 miesiące okresów nieskładkowych.

Sąd Rejonowy uznał, że do powódki znajduje zastosowanie §24 Porozumienia Zakładowego z dnia 11.04.1991r., gdyż §1 Porozumienia wyłącza jego zastosowanie wobec Zarządu Spółdzielni jedynie w części dotyczącej zasad wynagradzania. Sąd Rejonowy wywodził, że odprawa emerytalna nie mieści się w tym pojęciu. Sąd I instancji zwrócił uwagę na systematykę Porozumienia, a w szczególności na to, że „zasady wynagradzania” określone są w §7-15. Natomiast odprawa emerytalna znajduje się w §24, w części zatytułowanej: „składniki wynagrodzenia i świadczenia związane z pracą”.

Sąd Rejonowy stwierdził, że odprawa emerytalna jest świadczeniem, które nie ma charakteru wynagrodzenia za pracę, zatem zasady wynagradzania w rozumieniu art.241²⁶§2 kp nie znajdują zastosowania do tego składnika. Tym samym zakładowy układ może zawierać uregulowania odpraw emerytalnych należnych osobom zarządzającym zakładem pracy.

Sąd Rejonowy uznał także za udowodnione, iż powódka zgromadziła ponad 40-letni staż pracy i dlatego należy jej się odprawa w wysokości 600% w myśl §24 ust. 2 Porozumienia. Ponieważ powódce wypłacono z tego tytułu kwotę 11.394,67zł, zatem Sąd Rejonowy zasądził różnicę w kwocie 56.973,35zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia ustania stosunku pracy.

Apelację od wyroku wniosła strona pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów art.241²⁶kp przez jego niewłaściwe zastosowanie tj. bezpodstawne uznanie, iż postanowienia zakładowego porozumienia płacowego są podstawą do roszczenia o zapłatę odprawy emerytalnej przez osobę kierującą (zarządzającą) zakładem w imieniu pracodawcy;

2) przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów (art.233§1 kpc) przez bezpodstawne zastosowanie „rozszerzającej” wykładni postanowień porozumienia płacowego z 1991r. obowiązującego w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej przez uznanie, iż wyłączenie stosowania tego porozumienia wobec członków zarządu spółdzielni nie dotyczy świadczeń należnych ze stosunku pracy i przysługujących pracownikom spółdzielni nagród jubileuszowych,

odpraw emerytalno-rentowych, a zatem, zdaniem Sądu świadczenia powinny być należne również osobom zarządzającym spółdzielnią (tym samym Sąd niejako samodzielnie, swoiście „uzupełniając” porozumienie płacowe ustanowił prawo do odprawy emerytalnej dla byłego prezesa spółdzielni).

Reasumując skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była niezasadna i podlegała oddaleniu.

W niniejszej sprawie spór pomiędzy stronami sprowadzał się jedynie do wysokości należnej powódce odprawy emerytalnej. Powódka stała na stanowisku, że powinna być jej wypłacona odprawa emerytalna w wysokości wynikającej z §24 Porozumienia zakładowego z dnia 11.04.1991r., przy przyjęciu, że zgromadziła ponad 40-letni staż pracy. Pozwany wykazywał natomiast, że Porozumienie to nie znajduje zastosowania do powódki, gdyż wyłącza je treść §1 tego Porozumienia. Nadto powoływał się na art.241²⁶§2 kp, z którego także wywodził zakaz stosowania układu zbiorowego do określania warunków wynagradzania pracowników zarządzających zakładem pracy. Stanowisko to zostało także zaprezentowane w apelacji.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce zaskarżonym wyrokiem uwzględnił żądanie powódki, a Sąd Okręgowy podziela to stanowisko.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych, podnieść należy, że nie ma racji skarżący, zarzucając Sądowi Rejonowemu, że dopuścił się naruszenia art.241²⁶§2 kp.

Zgodnie z tym przepisem - układ zakładowy nie może określać warunków wynagradzania pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy, w rozumieniu art. 128 § 2 pkt 2, oraz osób zarządzających zakładem pracy na innej podstawie niż stosunek pracy.

Z przepisu tego strona pozwana wywodzi wniosek, że członkowie zarządu OSM nie mogą ubiegać się o wypłatę odprawy emerytalnej w oparciu o Porozumienie z dnia 11.04.1991r. Skarżący w uzasadnieniu swej apelacji zacytował znaczną część komentarza kodeksu pracy do art.241²⁶§2 kp pod red.M.G., K. R. i J. S., nie dokonując analizy, czy informacje zawarte w powoływanym komentarzu przystają do stanu faktycznego przedmiotowej sprawy. Skarżący przywołuje zatem orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące nagród jubileuszowych (wyrok SN z dnia 13.10.1999r. I PKN 159/99, wyrok SN z dnia 09.09.2004r., I PK 423/03 i wyrok SN z dnia 08.12.2005r. I PK 125/05) i wywodzi wniosek, że nie mają zastosowania przepisy układu zbiorowego pracy do nagrody jubileuszowej, a co za tym idzie do odprawy emerytalnej dla osób zarządzających zakładem pracy.

Zauważyć należy, że przedmiotem niniejszej sprawy nie jest nagroda jubileuszowa, lecz odprawa emerytalna. Są to świadczenia o różnym charakterze i dlatego orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące nagrody jubileuszowej nie ma zastosowania do odpraw emerytalnych. Choćby już analiza treści przywołanego w apelacji wyroku SN z dnia 13.10.1999r. jednoznacznie wskazuje, że Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na odrębności pomiędzy nagrodą jubileuszową a odprawą pieniężną w kontekście art.241²⁶§2 kp. Stwierdził bowiem, że nagroda jubileuszowa nie należy do „innych świadczeń związanych z pracą”, lecz do „wynagrodzenia za pracę”. Natomiast w przypadku odprawy emerytalnej uznał, iż jest to „inne świadczenia związane z pracą”. Zatem już choćby z orzeczeń przytaczanych w apelacji wynika, że orzecznictwo SN odnoszące się do nagrody jubileuszowej nie przystaje do oceny charakteru odprawy emerytalnej.

Należy także wziąć pod uwagę, że art.77¹kp-art.77³kp wyróżniają „warunki wynagradzania za pracę” oraz „warunki przyznawania innych świadczeń związanych z pracą”. Rozróżnienie, jaki charakter ma odprawa emerytalna, jest

kluczowe dla rozstrzygnięcia tej sprawy, albowiem art.241²⁶§2 kp odnosi się jedynie do „warunków wynagradzania za pracę”, co wynika wprost z brzmienia tego przepisu.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał dogłębnej analizy art.241²⁶§2 kp. W swej ocenie wziął także pod uwagę orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące charakteru odpraw emerytalnych. W następstwie tej analizy Sąd I instancji doszedł do prawidłowego wniosku, że odprawa emerytalna nie ma charakteru wynagrodzeniowego. Należy ona do „innych świadczeń związanych z pracą”, co oznacza, że zakładowy układ może regulować świadczenie tego rodzaju również dla osób zarządzających zakładem pracy i nie pozostaje to w sprzeczności z regulacją art.241²⁶§2 kp. Tym samym odprawy przewidziane w układzie zakładowym przysługują tym osobom na zasadach i w wysokości wynikających z jego postanowień, chyba że w odniesieniu do nich zastosowanie układu zostało wyraźnie wyłączone (tak SN w wyroku z dnia 02.08.2012r. II PK 27/12, SN w wyroku z dnia 22.01.2003r., II UK 1/02, SN w wyroku z dnia 07.03.2001r. I PKN 284/00).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że „warunki wynagradzania” w rozumieniu tego przepisu, to postanowienia określające warunki przyznawania wynagrodzenia za pracę oraz innych dodatkowych składników wynagrodzenia. W pojęciu tym nie mieszczą się natomiast zasady przyznawania innych świadczeń związanych z pracą, w tym odprawy emerytalnej.

Prawidłowo także Sąd Rejonowy ustalił, że zastosowanie Porozumienia nie zostało wyłączone w stosunku do członków zarządu w zakresie innym aniżeli co do „zasad wynagradzania”. Prawidłowo także Sąd I instancji wziął pod uwagę, że przed dniem 01.01.2004r. art.241²⁶§2 kp posługiwał się zwrotem „zasady wynagradzania”, co znalazło swój wyraz w treści Porozumienia, które także posługuje się takim zwrotem w §1 określającym, w jakim zakresie stosowanie tego Porozumienia zostało wyłączone w stosunku do członków Zarządu, a także posługuje się tym zwrotem w tytule obejmującym §7-§15. Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy ustalił, że wyłączenie stosowania Porozumienia w stosunku do członków Zarządu dotyczy tylko uregulowań zawartych w §7-§15. Odprawa emerytalna nie jest tam wyszczególniona. Jest natomiast wyszczególniona w rozdziale zatytułowanym „składniki wynagrodzenia i świadczenia związane z pracą”. Odnosząc się zatem do powołanego powyżej orzecznictwa SN, stwierdzić należy, że zakładowy układ może regulować „inne świadczenia związane z pracą” również dla osób zarządzających zakładem pracy i nie pozostaje to w sprzeczności z regulacją art.241²⁶§2 kp.

Niezrozumiały jest ten fragment uzasadnienia apelacji, który przywołuje orzecznictwo Sądu Najwyższego na okoliczność, jaki jest krąg osób zarządzających zakładem pracy. Apelujący nie zarzucił bowiem, że powódka do kręgu takich osób nie należy. Co więcej – zarzut naruszenia art.241²⁶§2 kp buduje na tym, że należy do grona takich osób, skoro apelujący stoi na stanowisku, że dla osób zarządzających zakładem pracy nie można określać warunków odprawy emerytalnej w zakładowym układzie.

Wobec powyższego jedynie na marginesie Sąd Okręgowy podniesie, że nie podlega wątpliwości, iż powódka była pracownikiem zarządzającym w imieniu pracodawcy zakładem pracy, o którym mowa w art.128§2 pkt 2 kp. Był to bowiem pracownik, który jednocześnie pełnił funkcję Prezesa Zarządu OSM w okresie od dnia 14.07.2012r. do dnia 12.03.2013r.

W konsekwencji powyższych rozważań podnieść należy, że Sąd Rejonowy wbrew apelacji – nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów poprzez zastosowanie „rozszerzającej” wykładni postanowień porozumienia z 1991r. przez uznanie, iż wyłączenie stosowania tego porozumienia wobec członków zarządu spółdzielni nie dotyczy odpraw emerytalno-rentowych.

Trudno dociec, na czym skarżący opiera zarzut naruszenia art.233§1 kpc. Podnieść bowiem należy, że zarzut taki mógłby być sformułowany, gdyby rozstrzygnięcie Sądu uzależnione było od oceny zaprezentowanych mu dowodów. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego przy ocenie dowodów zgromadzonych w sprawie. Skarżący

w apelacji nie wskazuje, które dowody jego zdaniem winny być inaczej ocenione aniżeli uczynił to Sąd I instancji. Natomiast argumentacja zawarta w uzasadnieniu apelacji wskazuje jednoznacznie, że skarżący nie zgadza się z interpretacją przepisów dokonanych przez Sąd Rejonowy, a nie z dokonaną przez niego oceną dowodów.

Tymczasem w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego oparte było nie tyle na dowodach, co na interpretacji art.241²⁶§2 kp w kontekście tego, czy powódce przysługuje odprawa emerytalna w wysokości określonej w Porozumieniu z 1991r.

Dlatego też w przekonaniu Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zarzut naruszenia art.233§1 kpc nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem Sąd I instancji nie uchybił regułom, o którym mowa w tym przepisie.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację na mocy art.385 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art.98 kpc. Dlatego Sąd Okręgowy nałożył na pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, które powódka poniosła w związku z postępowaniem przed Sądem II instancji. Na koszty te składa się koszt zastępstwa prawnego za II instancję w kwocie 1.350zł. Wysokość kosztów zastępstwa prawnego Sąd ustalił w oparciu o §12 ust.1 pkt 1 w zw. z §11 ust.1 pkt 2 w zw. z §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.Dz.U. z 2013r., poz.490).